Ч. 98. Чернівці, неділя дня 4. (16.) мая 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИС для руских родин. Виходить щодня кромі днів по неділях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адміністрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. Передплата 10 зр.

Любить чи не любить.

(Громи на др. Івана Франка.)

II.

Ще недавно, бо лиш тому чотири місяці, *Галичанинъ* назвав д-ра Франка казьонним радикалом за те, шо він неприхильно відозвав ся про краєвий комітет виборчий (спілку народовців з москвофілами) а на зборах тов. ім. Шевченка голосував против *Дѣла*. Тоді *Галичанинъ* і *Дѣло* недвозначно посудили д-ра Франка о то, що він запобігає ласки у Поляків, бо йде єму о мандат і катедру; нині *Галичанинъ* з вдоволенем передруковує его статю про Міцкевича і вже мабуть не підозріває его так як давнійше. Отже з яких причин противив ся Франко тому кілька місяців комітетови і *Дѣлу*? Мав свою власну, не накинену ніким думку, і слухав себе; але розполітиковані противники не могли зрозуміти такого поступованя без здогадів, котрими кривдили чоловіка.

Мати свою думку про наші відносини, се в теперішних часах на Руси буває нераз найбільшою провиною. Не йти під лад публиці, загіпнотизованій партийними ґазетами і повтаряючій бездушні формулки патріотичні, то зараз значить геростратска робота. Роздерти, як завязаний мішок, яку патріотичну фразу, в роді „волї народу“, так як про неї у нас голосять, і показати, що она порожна, то назвуть се безхарактерностию. За те поплатна в нас річ підхоплювати і повтаряти загально втерті фрази, не сумнївати ся в непомильности атаманів, не нарушувати господарки кліки, не допускати в ґазеті еретичних думок, тільки все брати під нормальний стрихулець великої товпи і обтинати ті голови, що вистають понад голови загалу. Русин, котрий нічо не робить, але при всяких нагодах присягає ся, що любить свій нарід, має у нас більше віри, ніж Русин, котрий працює для народу двайцять літ а раз в жалю скаже, що не любить его і умотивує се.

*

„Ні один правдивий „приятель народу,“ котрий справді его любить, розуміє его потреби, працює в імя его добра, не сотворить собі ідола з народу і не поклонить ся єму, поставивши его на місце найвисшої правди, що обявляє себе в голосї розуму і совісти. Кождий приятель народу, зсилаючи ся на волю народу, розуміє ту волю по свому, і чим яснійше він еї розуміє, тим лучше то і для него самого і для народу“...

„Любов до народу — велика і сьвята любов, але она жадає, щоби ми знали свій нарід зі всїми его недостатками, що ждуть на поправу, і любити нарід не значить безнастанно сьпівати: Грім побіди розлягай ся! Тимчасом богато-богато не вважають потрібним знати свій нарід, тому що люблять его не так, як треба, а лише з несьвідомого наслїдованя других і потім з привички“...

Так каже Н. Кареєв усвоїх „Мислях о сущности общественной дѣятельности.“ Яка любов до народу у нас є? Є та любов, що робить нарід ідолом, ставить его на місце загально-людских ідеалів справедливости, братерства і вольности, є любов несьвідома істориї его і недостатків, є любов з наслїдованя і привички. Любов до народу, се у нас форма і рідко хто питає ся о зміст. Ми поклоняємо ся народови, як ідолови, і тому, що він наш бог, ми боїмо ся нарушити его. Ми сьпіваємо безнастанно „Грім побіди розлягай ся!“ і як Греки ідемо з горсткою вояків на переможного ворога. Коли хто поважить ся виказати порожнечу такої любови, то ми его посуджуємо о недостачу патріотизму та о безхарактерність.

*

Любов до народу велике слово! *Дѣло* порівнює сю любов з любовю в родинї, а мотиви Франка, чому не любить народу, уважає публичним поганенем народу, котре мусить кождого обурювати. Єму, каже, ходило о то, щоби ширший сьвіт знав, що межи Русинами нема характерів, що Русин то лїнивий, неспосібний чоловік без почутя ладу і без сили волї.

Любов в родині — се ідеал, котрий надто часто не згідний з реальним житем з ріжних реальних причин; та любов на малїй родинній основі все таки може бути більше реальна, ніж любов до народу, в котрім не можливо любити однаково всї верстви, від богатирів аж до бідаків, від поступовців аж до зацофавців, від патріотів аж до ренеґатів, від героїв аж до хрунїв. Коли берете нарід не як ідол, а як живий складний орґанізм, коли працюєте для него довгі лїта і переживаєте всї настрої, від одушевленя аж до розпуки, а так часто, так часто не можете в своїм короткім житю діждати ся більшого результату своєї і чужої роботи, то скорше чи пізнїйше настане у вас зневіра, прийде охота сказати: „Я не люблю Русинів“ — і слова ті не будуть значити, що ви справді на віки зненавиділи свій нарід, ви его зненавиділи на хвилю, тому, що хто не вміє ненавидїти, той не вміє і любити.

І чиж можна наш нарід безнастанно любити! Чи суспільному дїятелеви рускому не сьміє прийти охота і потреба відозвати ся до свого народу так, як відзивали ся пророки до ізральского народу, що ганьбили его, як остатного? Коли приглянути ся словам Франка в польскій книжочцї, ми — чи раді чи не раді — мусимо сказати, що має зовсїм рацию. Він не покланяє ся народови, а збирає в купу всї его добрі і злі прикмети з минувшини і з теперішности і бачить, що злих прикмет більше. І люби-ж его! Навіть батько рідний не злюбить дитини, коли в неї злих прикмет більше.

Наша істория вчить нас, що ми справді, як каже Франко, не були і не є спосібні до полїтичного житя. Ріжні змаганя народні в минувшинї не довели до пожаданого результату; на-

---

51)

Залїсє.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше).

Але она не відповіла на се; аж по хвилї зітхнула.

— Боже! — каже — як би я рада жити — жити! А ту вмирати треба! Ви знаєте, я маю сухоти... лїкар мусїв менї сказати, що се... дурив мене спершу... але я вже знаю... Добре, що хоч помру як християнка, зробивши бодай одно добре дїло.

— Киньте ви, панї, ті цминтарні думки! — радив Славко і старав ся еї розвеселити.

Она принимала се з очивидною вдячностию.

Коли Славко відпровадив Смітову і вернув ся до дому, там все ще балакали про неї.

— Яка она красна мусїла бути! — казала Наталка.

— Ще й нинї як виглядає, хоч схорована! — говорила панї Левіцка.

— І хто би то був по нїй сподївав ся! — дивував ся о. Левіцкий. — Пятьдесятку дає на службу божу! Як жию в Залїсю, ще тілько від нїкого не дістав!

— Тепер можна вже насьміло брати ся до будови церкви — рішили всї.

Анниці забули люди всї еї гріхи, она викупила ся від злого поговору дарунком на будову церкви, она стала добродійкою села...

Про еї дарунок на церков в селї таки дізнали ся. Від Левіцких пішла вістка до Горошиньских, а від Горошиньских дальше. Дізнали ся о тім і Заборовскі — і Маня незвичайно заінтересувала ся Анницею. Просила Славка, аби вишукав нагоду, десь на самоті, і познакомив еї з нею. Але до того не прийшло, бо Анниця по кількох днях мусїла знов покласти ся в лїжко. О. Левіцкий спровадив до неї лїкаря, той щось записав, але перед Левіцким казав, що днї хорої почислені. Еї відвідувала вся родина Левіцких і пильнувала; она дякувала їм сльозами радости. Нарікала перед Левіцким лише на свояків, що її спокою не дають; всї ждуть на еї смерть і, коли хто з них жалує еї, то по фарисейски.

Але вкінци, чуючи близьку смерть, прикликала батька і розпорядила ся привезеними грішми. Кілько дістав Козак на руку, того нїхто не знав, а він навіть жінцї не признав ся; дістали й свояки, хто більше, хто менше (казали, що по кілька соток), а вкінци й о. Левіцкий дістав наперед за похорон сто пятьдесять зр., коли причащав Анницю на остатну дорогу. А ще просила, аби еї поховати скромно, без паради, та доконче коло матери. Так розпорядила ся спокійно та по божому, що о. Левіцкий аж прослезив ся.

Анниця була готова на смерть. Але смерть все ще не приходила; она ще дожила того, що Славко Левіцкий принїс її раз великий букет з рож — як казав, в подарунку від дідички Манї. Сей букет, котрий казала собі поставили коло лїжка, справив її велику приємність, але вже й остатну. Саме коли по двох днях з звялих рож стали опадати листки на стіл, і Анниця опала зовсїм з сил та в ночи померла.

Не стало ся так, як она собі бажала: похорон був не скромний, а величавий. Еї батько казав гордо перед о. Левіцким: „Що то? мене не стати на красний похорон?!“ — заплатив ще від себе о. Левіцкому, —

родні рухи руйнували вправдї устрій суспільно-полїтичний, що розминав ся з народними ідеалами справедливости й добра, але на місце їх народні маси нїколи не вміли збудувати такого устрою, щоб їм відповідав. Ті-ж, що їх вели, нїколи не могли собі з невихованою, неосьвіченою, несьвідомою масою дати раду, нїколи не могли єї взяти міцно в свої руки і звязати, нїколи не ввели нових форм суспільно-полїтичних — і ми по тисячлїтних пробах нинї що маємо? Те саме.

Є горстка інтелїґенциї, з котрої пискатий Поляк кпить собі, а в тїй інтелїґенциї, як знов справедливо каже Франко, повно безхарактерних перекинчиків. Ми є лїверанти інтелїґенциї для Москалїв, Поляків, Мадяр і Волохів; а сільский люд — то наш одинокий експортовий товар за море тай то на него покупу нема. „Тихий, а ревний патріот", закуривши люльку по обідї, може тїшити ся успіхом свояка, що зістав руским послом, і бути певним, що тепер уже цїла Русь спасена; але правдивий суспільний діятель в родї Франка дуже а дуже часто може проклинати ту долю, що судила єму бути Русином. У иньших народів він був би оздобою; у нас він отруїть ся розпукою, тому що маса народу все ще мало що більше сьвідома, як тому 200, 300 лїт.

*

Вплив суспільности на суспільного діятеля у нас є лиш уємний. Моральної помочи від неї зазнає він дуже мало, материяльної ще меньше. Сам один, як мурашка, борикає ся з великими роботами, в котрих єго нїхто не виручить; розчарований невдачами боїть ся повірити роботу ширшій громадї; сам один томить ся аж до знесиля — поки не наступить в нїм крізіс, котра або кине єго в дезертири або в затишок або в могилу. І чим більше він відчуває недолю народу, чим лучше бачить нездарність єго, тим гірше для него. Чоловік не кремінь, щоб міг з себе довгі часи огонь кресати; нерви єго не дротяні посторонки, зужити ся можна скоро, а у нас таки дуже скоро. Розуміє ся, не тим „тихим" патріотам, що їх зовсїм не чути, тілько тим голосним, що відзиваючись довгі часи голосом одушевленя, відізвуть ся часом і голосом розпуки.

І мають же они право „перед ширшим сьвітом поганити свій нарід?" Коли нарід не соромить ся перед широким сьвітом показувати свою нездарність, коли нарід терпить спокійно таку тьму ренеґатів, як у нас, то нехай не соромить ся, коли єго ставлять на позорище. Не жиємо в пустинї, жиємо серед иньших людий, котрі наше житє бачать разом зі всїми нашими хибами. Хоч як прикро чути слова такі, як Щепаньского, що ми мов та жаба наставляємо там ногу, де коня кують, що в нас претенсиї великі, а сили дуже мало, так знов мусимо собі отверто сказати, що в тих словах великої пересади нема. Коли порівнаємо себе з другими народами, то мусимо собі сказати, що ми не дозрілі.

І чи можна часом не розсердити ся на наш нарід? В кого ви найдете сю ідеальну любов, нїколи гнївом не захмарену! Тут не годить ся Франкови ставити питанє, чи любить він руский нарід чи нї і взагалї кого він любить, тілько треба себе спитати ся, звідки у сего суспільного першорядного діятеля, що звиш 20 лїт тяжко працював для руского народу і натерпів ся за него, взяв ся сей голос розпуки: „Я не люблю Русинів". Так собі з доброго дива такий діятель таких слів не скаже. Се результат довголїтного досьвіду, тяжкої працї, гірких розчаровань і терпінь. Не Франкови придивляймо ся ся і дивуймо ся, а приглянемо ся собі, чи варто нас любити. Се не буде песимізм, зневіра, то буде се давно Русинам захвалюване, а вічно занедбуване пізнанє себе, без котрого калїкуємо вже тисяч лїт.

Перегляд полїтичний.

Справа квотова перейшла вже з рук депутаций в руки обох правительств. На днях відбули ся переговори обох правительств під проводом цїсаря, але не довели дв нїякого позитивного кінця. Правительство угорске хоче підвисшити квоту ледви на 33·2%, а австрийске правительство має стояти при жаданю, щоби Угорщина на спільні потреби платила 43·13%. Вихід такий, що або треба буде ухвалити провізорию, або що цїсар сам порішить справу!

Шенерерияни устроїли 9. мая другий акт комедиї против розпоряджень язикових в Дрезнї. Они скликали сюди віче народне, на котрім явило ся до 2000 осіб. Чеські Нїмцї були досить заступлені, але полїция заборонила їм промовляти. З послів віденьского парляменту явили ся: Вольф, Тірк, Іро, Кітль, Райнїнґер, Вальтер і Шмідт. З послів райхстаґу нїмецкого були присутні: Цімерман, Ферштер і Лотце. Говорили Цімерман і редактор Велькер з Дрездна. Вкінци приняли резолюцию, в котрій заявили погорду для звісного розпорядженя язикового, кажучи, що се розпорядженє значить одно, що упокоренє народу нїмецкого. Відтак піднесли спільність інтересів великої Ґерманиї з інтересами народу нїмецкого в Австриї і завізвали всїх послів до опору против „славяньских забаганок." Нїмців австрийских покликали до спільної оборони загроженої нїмецкости. Колиж пос. Цімерман ударив на власти полїтичні місцеві за те, що они робили великі трудности в скликаню віча дрезденьского, то комісар правительственний розвязав збори, а полїция опорожнила салю.

В нїмецкій радї державній мають прийти під обради реформа військового поступованя карного і новеля до устави о зборах і товариствах. Але, як з Берлина доносять, правительство має притім трудности і годї сподївати ся полагодженя тих справ підчас теперішної сесиї.

Російский мінїстер справедливости Муравєв поїде з початком липня на Сибір і забавить там кілька тижнів.

Даньский кабінет подав ся до димісиї разом зі своїм презесом бароном Тотом. Король Христіян приймав оногди на авдиєнциї давнїйшого презеса мінїстрів Єструпа. Париж перенятий ще страхом і споминали нещасливої пригоди в базарі товариства доброцїйности. Величезні складки плинуть тепер на новий базар доброційности. Сам Фіґаро зібрав уже до 600.000 франків. Цїсар Вільгельм дав на сю цїль 10.000 франків через амбасадора нїмецкого ґр. Мінстера.

В Іспанії перепровадили недавно нові вибори до рад громадских і при тім прийшло в в богато місцевостях до кровавої бійки і до розрухів.

В Португалії покінчені стислїйші вибори до ради державної. В новій радї засяде 95 поступових послів, 21 консервативних і 4 независимі.

Анґлїя узброює ся, мимо мирних запевнень в полудневій Африцї. З Льондону доносять, що третий полк гузарів одержав розказ виїхати до Капляндy враз з зелїзничим і інжинерским відділом з днем 21. мая.

Проба утвореня межинародного суду для полагоджуваня спорів не повела ся. Навязані пересправи межи Сполученими Державами північної Америки а Анґлїєю не довели до цїли. У вашинґтоньскім сенатї упала така угода, зроблена ще за попередного президента Клєвелянда між обома державами. За відновленєм тої угоди не найшло ся вимаганої більшости двох третин сенату.

З поля грецко-турецкої війни надходять вісти, що Турки безнастанно зміцняють свої позиции земними роботами а новими підмогами воєнними збільшають сили армії. З Царгорода доносять, що Турки хотїли би ще перед миром

і так на похоронї було аж чотирох сьвященників.

Цїле село було на кладовищи, прийшла і Маня. Сам о. Левіцкий мав промову над могилою Анниці, викопаною зараз біля могили еї мами. Він звеличав память покійницї горячими словами і порівнав еї з Мариею Магдалиною. Всї жінки плакали і зітхали.

Похоронили покутницю Анницю, що через місяць занимала всї уми Залїся. Приїхала она в село, немов яка спізнена заморска пташка заблукала ся, і відлетїла в красші сьвіти. Спочила у тій землї, за котрою так тужила і до котрої аж iзза моря приїхала, щоби в нїй зложили своє немічне, грішне тїло...

———

XXI.

Вчинок покійної Анницї мав спасений вплив бодай на сьвітлїйших господарів з Залїся. Они стали займати ся будовлю церкви. Віджив і комітет церковний, котрий доси як від нехочу звозив камінє на церков, бо тепер був уже певний, що церков збудує. Славкови вдало ся зложити спілку із старших людий, котрі пристали на то, щоби заложити братску крамницю та щоби єї вів молодий Дорош. Крамниця, що вже давно була заснїтила ся, тепер знов віджила і частина зиску з неї була призначена на церков. А Горошиньский приняв ся учити читати і писатн з десятьох старших господарів, котрих зібрав Головатий. Була се річ найневиннїйша, за яку Горошиньский міг попри сьпіві взяти ся, без обави, що за се дістане догану або кару від висших властий.

Але в селї настав час виборів до ради громадскої; лїста виборців, зложена Заборовскім при помочи Славка, відлежала свій час в громадскій канцеляриї і треба було оглядати ся за старшиною громадскою. Повстали в селї дві партиї, з котрих одна була противна такій господарцї, як за Костишина, і бажала мати війтом Головатого, а друга під проводом свояків Костишина і Мошка Зільбера не хотїла собі дати вирвати васти з рук. В тій другій партиї найбільше увихав ся Мошко Зільбер і слїдив за всякими підозрілими сходинами в селї. Замітив він, що трохи не що вечера сходять ся ґазди в школї і, хоч дізнав ся, що на науку, але він тому не повірив. Доніс о тім до староства і до інспектора шкільного — і Горошиньский зазнав такої пригоди:

Раз у недїлю пополудни учив він саме своїх старих учеників, і поправляв на таблици кривовязе письмо ґазди, що тут при нїм стояв з крейдою в руцї, коли до шкільної комнати зовсїм несподївано вступив інспектор шкільний. Станув в дверях, кинув грізним оком по громадцї селян, що показуючи палцями на букви в голос читала, і підійшовши до наляканого учителя, спитав ся єго:

— Що ви ту робите?

— Учу.

Інспектор глянув ще на здивованих усатих школярів, на таблицю, записану буквами і числами, на господаря з крейдою і губкою в руцї — і незамітно усьміхнув ся. Справдї такі школярі з букварями перед собою виглядали досить ориґінально.

— Я думав, що ви ту яку аґітацию провадите — замітив інспектор.

— Борони Боже, — відповів Горошиньский, в котрого дух вступав — я знаю, що менї вільно, а що невільно.

Інспектор став перепитувати декотрих господарів — ті знали що-лиш початки чи-

побідити Греків в кількох битвах та заняти край аж по Термопилї. Едем паша мав уже дістати відповідні прикази.

Королевич Константин опер ся в Домокосї і заміряє там видержати всякий напір Турків а навіть виступити офензивно. Та по єго дотеперішних виступах можна припускати, що він тілько на словах такий рішучий. В Атенах витворила ся сильна нехіть против королївского дому і антідинастична аґітация. Помимо дізнаних ударів від Турків настрій грецкого народу все ще воєвничий. Відкликанє війска з Крети приняла атеньска праса невдоволенєм, що се розпоряджене видане за скоро і може ослабити шанси Греции при сподїванім укладї мира. А коли би мир став неможливим, тодї Греки стратили би опору на Креті. Впрочім взивають в Атенах до зорґанїзованя народної оборони, щоби в тім випадку провадити дальше війну. Заразом домагають ся відкликаня королевича з армії, бо осторожности задля єго особистого безпеченьства спиняють дїланє армії.

Між тим держави поручили своїм амбасадорам повідомити Порту, що они підняли ся посередництва в помиреню єї з Греками. Також і адміралів на кретеньскім мори повідомлено про те та поручено їм пропустити грецкі війска з Крети. Загально припускають, що переговори доведуть в короткім часї до позитивних результатів. Туреччииа відносилa ся від початку війни супротив держав дуже корректно, а Греция на тім посередництві може тілько зискати. Держави будуть в заступництві Греции пересправляти з Туреччиною як рівний з рівним, не як побідженний супротив побідника а через те саме запоручені для Греции і честь оружия і реальні користи. Туреччина жадає крім відшкодованя виряджeного грецкою фльотою спустошеня на державних і приватних посїлостях також невеличкої зміни границї задля стратеґічних причин та ревізиї дотеперішних виїмкових прав, що прислугували грецким підданим, пробуваючим в Туреччинї.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 15-го мая 1897.

Відзначенє. Наш земляк др. Константин Мандичевский, архивар товариства приятелїв музики у Віднии, отримав від цїсаря золотий хрест заслуги з короною.

Розвязанє ради громадскої в Серетї. Ц. к. президия краю розвязала серетску раду громадску, бо через виступлеие 12 членів, она утратила скількість, потрібну до ухвал. В порозуміню з видїлом краєвим установлено до вибору нової ради громадскої завідателем міста конципіста краєвого правительства Івана Капустиньского. Нові вибори уже підготовляють ся і як здає ся, покінчать ся до шести тижнїв.

Социялдемократи черновецкі розліпили вчера по містї заяву против закиду тутешної „Buk. Rundschau“, що мов то аґітатори своїм підбурюванем доводять робітників до калїцтва і до тюрми, а самі жиють собі вигідно з гроший, які збирають від робітників на цїли партийні. Заява жадає в острих словах відкликаня того підозріня. Підписані провідники Іван Вітюк, др. Євген Горн, Юлїян Обірек, стрейковий комітет і видїл загального ремісничого товариства.

Дальші процеси за вибори в Галичинї мають відбути ся: в Станїславові против 41 селян з Чернева і 16 селян з Викторова; — в Перемишли против 83 селяи з Стоянець і 18 селян з Плешевич; в Золочеві против 27 селян з Холоєва; — в Самборі против 72 міщан з Комарна і 26 селян з Семигинова; — в Терноноли против 26 селян з Цеброва. Менших процесів і не вичисляємо. Доси майже всюди виказали процеси, що селяни заховували ся спокійно, але на них нападали, били та видирали їм картки леґітимацийні польскі посїпаки та заплачені жидки. Хоть по процесї випустять мужика на волю, але він уже мусїв веснувати у слїдчім арештї. Не дурно то увійшла в пословицю „галицка нужда“.

Велику дефравдацию викрили случайно у львівскім намістництві. Один рахунковий асистент 30-лїтний панич-ґоґо фальшував від кількох років асиґнати на побір урядничих плат і в порозуміню з возьним задержував собі з них значні квоти. Погулявши якийсь час по львівских тінґлях, він вкінци взяв собі відпустку, поїхав до Пешту і як кажуть — пропав без вісти. Здефравдована сума має виносити після одної верзиї 18.000, після другої 30.000 зр.

Обманьства при поборі до війска. В Хшанові в Галичинї спритні спекулянти обіцювали молодим новобранцям увільненє від служби військової, коли зложать відповідні квоти грошеві. Охочі найшли ся, але коротко тревала їх радість, бо мусїли сердеги вайкнути, коли учули при комісиї важке слово „tauglich“. В лемент той мусїла вмішати ся полїция і Шмуля Ляндава та Берка Кляйна арештувала під замітом обманьства і відставила до суду карного. Але гроші пійшли мабуть на губи... Та коли би були новобранців случайно увільнили задля якогось тїлесного недостатку, була би цїла справа притихла а обманцї приписали би се успіхови своїх заходів. От в чім їх „ґешефти“.

Польска пиха, самохвальство, надмірна зарозумілість виявили ся тепер з нагоди статї Франка про Міцкевича в дуже яскравій формі. Від Кракова аж до Львова всюди лайка однакова – на Франка і на Русинів. За що? Франко перевів ширше думку Брандеса, що польскі поети величають зраду. Мимо того Поляки уважають Брандеса своїм приятелем. а Франка назвали виродком Славяньщини. Безпечно, Поляків заболїло найбільше то, що Франко помістив статю в часописи, котру в цїлій Австриї читають, отже „зневажив“ Поляків. Сей патріотизм, який они при тій нагоді виявили, дуже подібний до шовінїзму і ідолопоклоньства перед самим собою. Нїякої критики на себе не допускають, а всю ненависть, яку чують до Москалїв, переносять і на нас. Ми ще по нинїшний день в очах Поляків гайдамаки, Ґонти і Зелїзняки. Така оборона свого народу, котрою понижає ся без причини наш нарід, то очивидна хоробливa зарозумілість, яка — сподїваємо ся — є лиш у тих недовчених письмаків польских, у котрих дуже хиткі моральні підстави і котрі й доси вчать своїх братів зради на рускім народї.

Тому дуже не в пору накинуло ся ще й „Дѣло“ на д-ра Франка. Нинї вже й Dzien. pols. підхопив статю „Дѣла“ і представляє Франка знов виродком Слявяньщини. Ми не маємо так богато сьвітлих людий, щоби помітали ся ними. Др. Франко найдїяльнїйший поміж теперішними галицкими Русинами чоловік. Коли й не годити ся на єго полїтичну роботу, а радше на єго спосіб пересьвідчуваня людий, часто зґірдливий і шорсткий, то проте остане ся за ним ще тілько всякої иньшої доброї роботи, що нехай би лиш кождий сотний з нас тілько зробив, а було би добре. Треба в нас уладнати відносини публики до своїх дїятелїв. Ми ту справу розбираємо у вступній статї і звертаємо на неї увагу.

Фабрику ангелів відкрила дня 11. мая жандармерия на Замарстинові у Львові, в домі Лїхтенгайма. Одна з тамошних льокаторок приймала дїти на „виховане“. Незвичайно часті похорони дїтий з того дому звернули на себе увагу жандармериї. Супротив того переведено там несподївано ревізию і найдено одного сьвіжого трупа, другу дитину умираючу з голоду, а трету в крайнім запущеню, але розмірно ще досить здорову. Жандармерия візвала телефонїчно стацию ратункову на поміч. Заморену голодом дитину найдено укриту під брудною веретою; она була вже напів удушена. Лїкар велїв жандармериї зажадати судово-лїкарскої обдукциї тїла померпої дитини, а 8-місячну найдену під веретою віддано до шпиталя сьв. Софії, де, може бути, удасть ся уратувати її житє. „Виховательки“ навіть не уміла сказати, як заморена голодом дитина називає ся, нї хто єї мати. Заряджено строге слїдство. — Ще страшнїйшу фабрику ангелів викрили оногди у Варшаві, так що цїле місто остає тепер під глубоким вражінєм того великого злочину. Полїциї удало ся здемаскувати фабрикантку ангелів, котра мешкала в богато уряджених апартаментах, де в специяльно сконструованій печи — палила дїти.

Добровільна смерть. Недалеко Тарасполя над Днїстром в Росиї було богате село старовірцїв і їх тайний монастир. В грудни минувшого року, на вість о близькім кінци сьвіта і о заряджeнім на місяць сїчень списї населеня, часть роскольників постановила добровільно умерти — як казали „ради Христа“. Добровільні мученики, а між ними були жінки, а навіть дїти, схоронили ся в пивници, де їх живцем замурував роскольник Ковалєв. Власти найшли ту пивницю і добули 9 трупів, але говорять, що в иньшім місци є погребаних ще 8 осіб. Цїле село розбігло ся по сьвітї.

Нагла смерть. У Львові якийсь гість в готелю Belle Vue замовив фякра Івана Черенюху на 4. годину рано. Фякер приїхав трохи завчасно і ставувши перед готельом, піднїс буду і сїв собі під нею на сидженє, щоби ще передрімати ся. Коли готельовий кельнер зійшов до фякра о 4. год., щоби єго збудити, застав єго вже неживим. Міский лїкар сконстатував природну смерть.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 15-го мая 1897 року.

Відень. Урядова ґазета доносить: Цїсар удїлив радникови краєвого правительства Ігнатїю Штронерови з нагоди єго перенесеня в стан супочинку титул і ранґу державного радника.

Рим. Аґенция Стефана доносить з Канеї: До Плятонії надійшли три грецкі кораблї, щоби забрати грецкі війска. Але они не дістали ще дотичного розказу грецкого правительства задля трудности в доставі телеґрафічних депеш. Адмірали улегчили доставленє депеш з відкликанем війск для начальства грецкої залоги на Креті і як надіють ся, сими днями відплине звідтам грецке військо.

Льондон. Times доносить з Атенів, що грецке правительство звернуло ся до послів держав з енерґічною заявою, що задля отяганя Турків занехати всяку акцию воєнну, правительство не бере на себе відвічальности за дальший пролив крови.

таня і писаня — а по хвилї як прийшов, так і пішов. На відходї казав Горошиньскому, що такої науки зборонити не може, але радив держати ся здалека від полїтичної аґітациї і бажав собі, аби селян учити радше польскої мови, як рускої. Відїхав до двора. Старі школярі були вдоволені, що перед самим інспектором здали іспит, а Горошиньский рішив ся більше пильнувати ся, але свого не покидати. Відколи мав жінку і сина, котрих любив, працював радо. Хто на него донїс, не міг відгадати; аж вибори до ради громадскої відкрили єму доносчика.

Дивний кандидат на війта виринув у селї; нїхто би був перше і доброго слова не сказав про него, а тепер він був найважнїйшим кандидатом Мошка Зільбера, за котрим вів широку аґітацию. Кандидатом тим був Козак. Відколи дістав гроші від доньки, з того часу цїле село стало инакше на него дивити ся. Тої думки, щоб стати війтом, він нїколи не мав, аж Мошко навів єго на неї.

(Дальше буде).

Царгород. Порта приняла заяву всїх тутешних послів держав, щоби сейчас застановити военні кроки против Греків дуже прихильно, але ще до тепер не дала жадної віповіди. Відтягане поясняють тим, що перед остаточною відповідию порта хоче сконцентрувати свої війска, що тепер розкинені задля военних операций в гористій околици, а до того ще з попсованими дорогами через дощі. Заступники держав мусять порті признати право перед переспраавами упорядкувати свої сили і заняти стратеґічно користне становиско — онаж побідила у війні і не може для мира зрікати ся користий свого оружя. Тому не можуть держави прихилити ся до нетерпеливих рекламаций Греції, але і запевнили єї, що будуть після можности хоронили інтереси Греції.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**
З друкарнї „Руської Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.